

Brüssel, 2. juuni 2017
(OR. en)

9934/17

POLGEN 83

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Strateegilise tegevuskava edendamine Nõukogu 18 kuu programm (1. juuli 2017 – 31. detsember 2018)

Delegatsioonidele edastatakse lisas nõukogu 18 kuu programm, mille on koostanud tulevased eesistujariigid Eesti, Bulgaaria ja Austria ning kõrge esindaja, kes on ühtlasi välisasjade nõukogu eesistuja.

I. SISSEJUHATUS

Kolm eesistujariiki püüavad leida ühised lahendused ühise tuleviku ülesehitamiseks. Me peame parandama suhtlemist kodanikega ja kodanike kaasamist ning keskenduma nende ootustele, eriti töökohtade loomisele, majanduskasvule ja julgeolekule. Käesolevas 18 kuu programmis on esitatud tulevikku vaatav tegevuskava, milles on lähtutud meie kodanike ootustest lahendada üheskoos meie ühised probleemid, tugevdada usaldust Euroopa Liidu vastu, tuua ta kodanikele lähemale ning lihtsustada parema õigusloome põhimõtteid austades elu- ja ettevõtluskeskkonda, saavutades käegakatsutavaid tulemusi. Programmi fookus ja prioriteedid kajastavad Euroopa Ülemkogu strateegilist tegevuskava ja ELi 2017. aasta seadusandlikke prioriteete käsitleva ühisavalduse kohaseid algatusi. Kooskõlas Rooma deklaratsiooniga jätkavad kolm eesistujariiki samuti arutelu 27st liikmesriigist koosneva ELi tuleviku üle.

II. TÖÖKOHTADE, MAJANDUSKASVU JA KONKURENTSIVÕIME LIIT

Euroopa väljub järk-järgult kriisist. Euroopa majandus kasvab mõõdukas tempos ja töötus on aeglaselt vähenemas. Rahvusvahelisel tasandil domineerib aga üleilmastumisest ja tehnoloogia muutustest tulenev ebakindlus. Kiiresti muutuv maailmas peab liit haarama kinni eesolevatest võimalustest ning looma tingimused sellisele Euroopale, mis kohaneb uute oludega, säilitab meie eluviisi ning tagab kõikidele majanduslikud ja sotsiaalsed edusammud. Äärmiselt oluliseks jääb nii avaliku kui ka erasektori investeeringute hoogustamine.

Ühtne turg

Euroopa ühtne turg on üks ELi suuremaid saavutusi ning üks majanduskasvu kõige olulisematest allikatest. See on kasulik Euroopa tarbijatele, töötajatele ja ettevõtjatele ning annab neile tõelist kasu, eelkõige paremate elu- ja töötingimuste näol.

Kolm eesistujariiki viivad lõpule töö digitaalse ühtse turu erinevate algatuste ja meetmetega. Konkurentsivõimelise digitaalse ühtse turu õigeaegne rajamine ei paku kodanikele ja ettevõtjatele mitte üksnes uusi võimalusi vallandada innovatsiooni ja võimalikku majanduskasvu, vaid loob ka töökohti ja suurendab ELi konkurentsivõimet. Tööd jätkatakse ka ühtse turu muude aspektide edasise süvendamisega.

See prioriteetne valdkond hõlmab järgmisi meetmeid.

- *Ühtse turu erinevate aspektide edendamine*, keskendudes ühtse turu eeskirjade, sealhulgas vastavuspaketis ja jõustamisettepanekus ette nähtud praktiliste meetmete rakendamisele ja jõustamisele ning *kõrvaldades allesjäänud tõkkes* teenuseid ja kaupade käsitlevate õigusaktide pakettides ette nähtud erinevate algatuste lõpuleviimise abil ning samuti austades parema õigusloome põhimõtet ja subsidiaarsust ja tagades õigusaktide kvaliteedi.
- *Ühenduvuse hõlbustamine ning konkurentsivõimelise ja õiglase digitaalse ühtse turu arendamise edasiviimine*, soodustades selleks *piiriülest e-kaubandust* (kaupade internetimüük, digitaalse sisu pakkumine, autoriõiguste reform, audiovisuaalmeedia teenused, saadetiste kohaletoimetamine), samuti liikudes *aruka majanduse* rajamise suunas (andmete vaba liikumine, telekommunikatsioonivaldkonda reguleeriva raamistiku läbivaatamine, äriühinguõiguse algatused) ning suurendades *usaldust digitaalsete teenuste vastu ja nende turvalisust* (uus andmekaitsepakett).
- *Piiriüleste digitaalsete avalike teenuste edendamine* ELi e-valitsuse tegevuskava (2016-2020) põhimõtete ambitsioonika rakendamise teel.
- *E-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kasutuselevõtmise intensiivistamine* siseturul (*e-IDAS*), et kiirendada e-identimise piiriülest ja valdkonnaülest kasutamist, mis hõlmab ka digitaalsete lahenduste kasutavate ettevõtete ja avaliku sektori jaoks mõeldud mobiilset identimist ja usaldusteenuseid.

- Euroopa Liidu Võrgu- ja Infoturbeameti (ENISA) läbivaatamise *jätkamine* ja küberjulgeolekustrateegia ajakohastamine.
- Liikumine säästva, õiglase, konkurentsivõimelise ja turvalise *transpordisüsteemi* kasutamisele (liikuvuse pakett / maanteealgatused).
- Võitlemine *maksupettuse* vastu ning *õiglase ja tõhusa maksustamise* tagamine (sealhulgas äriühingu tulumaksu ühtne konsolideeritud maksubaas, avalikustamist käsitlevad eeskirjad vahendajatele, lõplik käibemaksukord, e-kaubanduse käibemaks ja seotud algatused).

Ettevõtlus ja töökohtade loomine

Konkurentsivõimelise ja teadmistel põhineva majanduse jaoks on ettevõtlikuma meelelaadiga inimesed, innovatsioon ning investeerimine inimkapitali, haridusse ja oskustesse äärmiselt olulised ning jäävad ELi jaoks prioriteediks. Ettevõtete, eriti VKEde jõudsa kasvu edendamisel Euroopas on jätkuvalt keskse tähtsusega ettevõtlus- ja töökohtade loomise keskkonna soodustamine. Kolm eesistujariiki töötavad pidevalt muutuva tööturu ja ühiskonna oskusi puudutavate probleemide ja oskuste nappuse lahendamisega, keskendudes tööalasele konkurentsivõimele, liikuvusele, jätkusuutlikule majanduskasvule ja ausale konkurentsile. Ehkki statistikast ilmneb, et olukord on paranemas, on töötuse määrad endiselt liiga kõrged, eriti noorte ja pikaajaliste töötute puhul, ning sotsiaalne ebavõrdsus suureneb. Kolm eesistujariiki näevad ette pideva meetmete võtmise noorte töötuse vallas.

See prioriteetne valdkond hõlmab järgmisi meetmeid.

- *Ettevõtluse* edendamine ning *väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete (VKEde) ja idufirmade* toetamine, tagades juurdepääsu alternatiivsetele rahastamisviisidele, soodustades investeerimist innovatsiooni, teadus- ja arendustegevusse, hõlbustades juurdepääsu intellektuaalomandi toodetele, mis on eriti olulised VKEdele, ning tagades põhimõtte „kõigepealt mõtle väikestele“ süstemaatilise kohaldamise.
- Kõikide jaoks paremate *oskuste* edendamine, et säilitada tööturu kõrge konkurentsivõime ja tootlikkus.

- *Noorte* piisav ettevalmistamine tööturul osalemiseks, pakkudes neile parimat haridust ja koolitust, ning kõikidele Euroopa kodanikele produktiivse ja kvaliteetse tööhõive tagamine, kasutades täiel määral ära ühtse turu võimalusi.

Keskkonnasäästlikkus

ELi keskkonnastandardid, mis aitavad kaitsta kodanike tervist ja elukvaliteeti ning kaitsta meie loodust, kuuluvad maailma rangeimate hulka. Kolm eesistujariiki rakendavad jätkuvalt ÜRO kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 ja edendavad keskkonnahoidlikku majanduskasvu, millel võib olla keskne roll tööhõive loomisel, innovatsiooni hoogustamisel ja investeeringute stimuleerimisel, suurendades nii ELi konkurentsivõimet.

Prioriteetne valdkond hõlmab *ringmajandust*, milles keskendutakse ökoinnovatiivsetele algatustele, mille eesmärk on kasutada tõhusalt ressursse, vähendada tootmise ja tarbimise mõju keskkonnale, ning rakendatakse meetmeid mürgivaba keskkonna loomiseks.

Investeerimine tulevikku

Euroopa saab oma homsed probleemid lahendada ja kindla tööstusliku baasi säilitada üksnes juhul, kui ta investeerib pidevalt tulevikku. Sellepärast on Euroopa investeerimiskava rakendamine ja investeerimise soodustamine endiselt keskse tähtsusega. Sellega seoses on oluline vahend liidu eelarve. Kolm eesistujariiki teevad ELi iga-aastase eelarveprotsessi ja uue 2020. aastale järgneva mitmeaastase finantsraamistiku küsimuses tihedat koostööd. Stabiilsuse ja kasvu pakti kohane arukas investeerimine inimkapitali ja piiriülesesse taristusse, sealhulgas digitaalsesse, transpordi- ja energiataristusse, on jätkuvalt kolme eesistujariigi prioriteedid. Edendatakse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide siseseid ning nende ja keskselt hallatavate fondide vahelisi sünergiaid, ühtsust ja järjepidevust.

See prioriteetne valdkond hõlmab järgmisi meetmeid.

- *2020. aastale järgnev mitmeaastane finantsraamistik*, kui komisjoni ettepanek avaldatakse ja tingimused on tegeliku arutelu alustamiseks sobivad.
- *Mitmeaastase finantsraamistiku valdkondlik vahehindamine* (sealhulgas programmid „Horisont 2020“ ja „Erasmus+“, Euroopa ühendamise rahastu, programm „Loov Euroopa“, finantseeskirjade lihtsustamise ettepanek), tagades ELi poliitikate ja prioriteetide rakendamisel prognoositavuse ja paindlikkuse.
- *Keskendumine investeerimisele majanduskasvu ja töökohtade loomisesse, sealhulgas teadusuuringutesse ja innovatsiooni, piiriülesesse taristusse, ühenduvusse ja haridusse* (programmid „Erasmus+“ ja „Horisont 2020“, Euroopa ühendamise rahastu ning samuti üheksanda raamprogrammi ettevalmistamine, Euroopa teadusruumi läbivaatamine, eriti juhtimine, Euroopa kaitsealase tegevuskava teadusuuringute vahend, Euratomi raamprogramm).
- *2020. aastale järgnev ühtekuuluvuspoliitika*, sealhulgas töö tegemine lihtsamate ja proportsionaalsemate eeskirjade ettenägemiseks *Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidele* ning ELi fondide vastastikuse täiendavuse tugevdamine.
- *Ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) lihtsustamine ja ajakohastamine*, pidades sealhulgas silmas tulevaste 2020. aastale järgnevate parameetrite teemaliste institutsioonidevaheliste läbirääkimiste ettevalmistamist. Selleks et ÜPP suudaks reageerida üleilmsetele muutustele, kliimamuutustele või äärmuslikele ilmastikutingimustele ning tagada toiduga kindlustatus Euroopas, peab ÜPP tagama Euroopa põllumajandustootjatele stabiilsed tootmistingimused ning toetama turu stabiilsust, tõhusaid riskijuhtimise meetmeid ja maapiirkondade elujõulisust.

- Tugev Euroopa *tööstuslik baas* on ELi majanduse jaoks äärmiselt tähtis. Kolm eesistujariiki järgivad laiaulatuslikku, terviklikku ja ühtset lähenemisviisi selle tagamiseks, et kõik ELi tööstusvaldkonnad saavad digitaalsest innovatsioonist täiel määral kasu.
- Asjakohasel juhul kasutab EL ära *makropiirkondlike strateegiate* potentsiaali.

Majandus- ja rahaliit

Kolm eesistujariiki jätkavad arutelusid majandus- ja rahaliidu süvendamise teemal, sealhulgas püüavad viia lõpule pangandusliidu loomise ja kiirendada kapitaliturgude liidu loomist.

See prioriteetne valdkond hõlmab järgmisi meetmeid.

- Arutelude jätkamine *majandus- ja rahaliidu süvendamise* teemal, säilitades samal ajal ELi ja ühtse turu terviklikkuse.
- Pangandussektori allesjäänud haavatavuste käsitlemine ning *pangandusliidu* loomise lõpuleviimine ja konsolideerimine, mis hõlmab ka pangandusreformipaketti.
- *Kapitaliturgude liidu* loomise tegevuskavas (vaadatakse läbi 2017. aastal) ette nähtud meetmete rakendamine, et täiendada pangandussektorit ja pakkuda reaalmajandusele laiemat rahastamisallikate valikut.

III. KÕIKI OMA KODANIKKE KAASAV JA KAITSEV LIIT

Üha rohkem kutsutakse üles arendama sotsiaalmöödet Euroopa ühiskondade muutuva reaalsuse arvessevõtmiseks ning selliste küsimuste käsitlemiseks nagu võrdsed võimalused ja sooline võrdõiguslikkus, juurdepääs kvaliteetsele haridusele ja tööturule, tööjõu liikuvus ja õiglased töötingimused ning samuti piisav ja jätkusuutlik sotsiaalkaitse, austades samal ajal liikmesriikide pädevust ja erinevusi. Erilist tähelepanu pööratakse populismi, rassismi ja vihakõne kasvule ning tajutavale konkurentsile rände ja pagulastega seotud prioriteetide vahel. Sellega seoses peavad eesistujariigid eriti oluliseks õigusriigi põhimõtte austamist kõikides liikmesriikides. Kolm eesistujariiki jätkavad tegelemist sotsiaalmöödmega, eriti seoses Euroopa sotsiaalõiguste sammast käsitlevate ettepanekutega. Eesistujariigid edendavad Pekingi deklaratsiooni ja tegevusprogrammi rakendamist. Lisaks jätkavad kolm eesistujariiki tööd Euroopa juurdepääsetavuse aktiga, võttes samuti arvesse ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni käimasolevat rakendamist ning spordi kasulikkust integratsiooni, sotsiaalse kaasamise ja mitmekesisuse seisukohast.

See prioriteetne valdkond hõlmab järgmisi meetmeid.

- *Võrdne kohtlemine* ja diskrimineerimiskeeld, sotsiaalse õigluse edendamine, võitlus vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu, sealhulgas keskendumine laste vaesuse vähendamisele, soolise võrdõiguslikkuse edendamine ning soolise aspekti arvestamine ja juurdepääsetavus.
- Noorte mõjuvõimu ja noorte osalemise suurendamine, sealhulgas edendades *Euroopa solidaarsuskorpust*, mis pakub võimalusi saada kogemusi reaalses töökeskkonnas, arendada pädevusi ja anda ühiskonnale oma panuse.

- *Euroopa sotsiaalõiguste samm*, sealhulgas pere- ja tööelu ühitamist, võrdset kohtlemist ja võrdseid võimalusi ning töötervishoiu ja tööohutuse parandamist käsitlevad algatused; sotsiaalkaitse kättesaadavus ning kirjaliku tõendi direktiivi läbivaatamine.
- *Hariduse ajakohastamine ning võrdsusel ja võrdsetel võimalustel põhinev haridus*, mille puhul keskendutakse valdkonnaülestele oskustele, mis toovad kasu isiklikule arengule ja võimestamisele ning tõhustavad sotsiaalset ühtekuuluvust, samuti õpetajate, koolijuhtide ja muude haridustöötajate rollile õppijate toetamisel.
- *Sotsiaalkindlustuse koordineerimise määruse* ajakohastamine selle kohandamiseks liikmesriikides toimunud uute arengutega.
- *Euroopa kultuuripärandiaasta 2018*, mis toetab sotsiaalset kaasatust ja ELi paremat arusaamist kultuuri kaudu.
- *Töötajate lähetamist* käsitleva direktiivi muutmine töötajate kaitse ja ausa konkurentsi tagamiseks.

IV. ENERGIALIIDU VÄLJAKUJUNDAMINE JA TULEVIKKU VAATAV KLIIMAPOLIITIKA

ELi kui kliimavaldkonna üleilmse juhi põhiprioriteetideks on kliimamuutuste leevendamine ja nende mõjuga kohanemine ning tugeva energialiidu loomine. Kolm eesistujariiki jätkavad tööd meie majanduse ajakohastamiseks ja energialiidu strateegia rakendamiseks. Kolme eesistujariigi eesmärk on viimistleda Pariisi kokkuleppe rakendamise ja järelmeetmete eeskirjad.

See prioriteetne valdkond hõlmab järgmisi meetmeid.

- Jätkusuutlik, vastupidav ja tõhus *energialiit*, mis saavutab energiajulgeoleku tuginedes piirkondlikule koostööle ning samuti allikate, tarnijate ja tarneteede mitmekesistamisele ning, hoides halduskoormuse võimalikult väiksena, rakendab paketti „Puhas energia kõigile eurooplastele“ kuuluvaid seadusandlikke ettepanekuid, viib ellu turgude integreerimise, eriti taastuvate energiaallikate osas, ning toetab investeeringuid, paremaid energiaühendusi ja koostööd energiaühenduse raamistikus.
- *Kliimapoliitika*, milles järgitakse Pariisi kokkuleppega võetud kohustusi ja ELi 2030. aasta eesmärgi, mis keskenduvad kasvuhoonegaaside heite vähendamisele ELi heitkogustega kauplemise süsteemis (HKS), HKSi mittekuuluvates sektorites ja HKSi lennundussektoris, ning kajastatakse Euroopa Ülemkogu 2014. aasta oktoobri järeldustes kirjeldatud õigluse, solidaarsuse ja kulutasuvuse põhimõtteid. Kolm eesistujariiki edendavad vähese CO₂-heitega, keskkonnasõbralikku ja tervislikku liikuvus- ja transpordisüsteemi.

V. VABADUSEL, TURVALISUSEL JA ÕIGUSEL RAJANEV LIIT

Olles pühendunud liidu võimele tegutseda julgeoleku tagajana, kindlustades kooskõlastatud ja ühise reageerimise esilekerkivate julgeolekuohtude ja -probleemide lahendamiseks, jääb õiguslase koostöö edasine tõhustamine endiselt oluliseks. Kolme eesistujariigi prioriteediks on rände nii sise- kui ka välismõõtmelise haldamine. Jätkata tuleks hiljutistest rändevoo-dest tulenevate lühiajaliste probleemide ja rände pikaajaliste aspektidega tegelemist Euroopa rände tegevuskava alusel. ELi kodanikud ootavad samuti, et nende valitsused tagaksid nende julgeoleku põhiõigusi täielikult austades. Ülemaailmselt ebakindlas keskkonnas tekkivate julgeolekuprobleemide tõttu on oluline, et liit toetaks liikmesriike nende püüdlustes tagada sisejulgeolek ja võidelda terrorismi vastu. Kolm eesistujariiki jätkavad tööd Euroopa julgeoleku tegevuskavaga, et luua tõeline julgeolekuliit, näiteks tugevdades julgeolekut kodanike osalemise abil, tuginedes sellistele kontseptsioonidele nagu ühiskondlik korraldus, kodanikuühiskonna, sealhulgas usukogukondade ulatuslikum kaasamine ning tehnika tasemele vastav julgeolekusüsteem reaalses ja digitaalses maailmas.

See prioriteetne valdkond hõlmab järgmisi meetmeid.

- *Euroopa julgeoleku tegevuskava ja Euroopa rände tegevuskava* teatavate osade *rakendamine*, keskendudes eelkõige olemasolevate suuremahuliste IT-süsteemide (Eurodac, Schengeni infosüsteem, viisainfosüsteem, Euroopa karistusregistrite infosüsteem) funktsioonide ja koostalitlusvõime parandamisele ning võttes kasutusele uusi IT-süsteeme (riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem, ETIAS), vaadates läbi eu-LISA õigusraamistiku, samuti optimeerides õiguskaitseasutuste, julgeolekuteenistuste ja ELi ametite vahelist teabevahetust ühiste standardite ja menetluste rakendamisega ning olemasolevate andmete paremat taaskasutamist võimaldava tehnilise vastavuse saavutamise. See hõlmab ka terrorismi, terrorismi rahastamise, rahapesu, küberkuritegevuse ja organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemiseks kättesaadavate vahendite tõhususe suurendamist, muu hulgas tihendades eriüksuste koostööd tugevdatud Atlase võrgustiku kaudu, ning organiseeritud ja rasket rahvusvahelist kuritegevust käsitleva uue ELi poliitikatsükli rakendamist, samuti politseikoostöö määra suurendamise meetmeid, võttes arvesse julgeolekuolukorda naabruskonnas ja võimalikku mõju liidu sisejulgeolekule.
- *Radikaliseerumise ja vägivaldse ekstremismi ennetamine*: kolme eesistujariigi eesmärk on näha vägivaldse ekstremismi ennetamise suhtes ette terviklik ja integreeritud lähenemisviis, mis keskendub ka hariduse ja kultuuridevahelise dialoogi rollile ning ühiste väärtuste, põhiõiguste ja -vabaduste ja õigusriigi põhimõtte austamisele ja kaitsmisele.

- *Ränne*: tõhusate rände haldamise meetmete edasiarendamine ja rakendamine ning kõikidel rändeteedel koordineeritud reageerimise tagamine; ELi välispiiride tugevdamine, tõhusa tagasisaatmispoliitika tagamine ja rände algpõhjuste käsitlemine; Euroopa ühise varjupaigasüsteemi reformi lõpuleviimine, et luua stabiilne, hästitoimiv ja õiglane varjupaiga- ja rändesüsteem, kus koormuse jagamine põhineb tõelisel solidaarsusel ja vastutustundel; koostöö tugevdamine kolmandate riikidega, et hoida ära ebaseaduslikud piiriületamised ja toetada kaitset vajavaid isikuid juba EList väljaspool; kaalumine, milline on seadusliku rände roll liidu majanduse arengu ja tulemuste jaoks, samuti Vallettas kokkulepitu elluviimine, sinise kaardi direktiivi läbivaatamine; koostöö tõhustamine päritolu- ja transiidiriikidega (rändevalase partnerluse raamistik).
- *Õigusküsimused*: e-õiguskeskkonna ja elektrooniliste vahendite arendamine ja edendamine selleks, et võimaldada tõhusamat koostööd, pakkudes kodanikele ja ettevõtjatele lihtsamat juurdepääsu õigusemõistmisele, ning suurendada liikmesriikides kohtusüsteemi ja muude õigustöötajate süsteemi tõhusust. Õigusraamistiku parandamine laste huvide paremaks kaitsmiseks, tugevdades selleks piiriülestes juhtumites kohaldatavaid vanemliku vastutuse eeskirju ning rahvusvahelise lapseröövi tsiviilaspekte, samuti tihendades õiguslast koostööd rahvusvahelise tsiviilmenetlusõiguse valdkonnas. Liikmesriikide vahelise korruptsioonivastase koostöö edendamine. Vastastikuse tunnustamise süsteemi edasine tõhustamine, seades prioriteediks kriminaalasjades tehtava õiguslast koostöö valdkonnas juba vastu võetud õigusaktide sujuva rakendamise ja kohaldamise suurendamise. Tugeva, sõltumatu ja tõhusa Euroopa Prokuratuuri loomine, et tagada ELi finantshuvide tõhus kaitse kriminaalõiguse kaudu.

VI. LIIT KUI TUGEV ÜLEMAAILMNE OSALEJA

ELi rahvusvaheline keskkond esitab suuri strateegilisi väljakutseid. Lõuna pool püsivad ebakindlus, konfliktid ning puudused inimõiguste kaitses, samal ajal kui ida pool jätkub Euroopa julgeolekukorra rikkumine. Samuti seisame me silmitsi niisuguste ohtudega nagu terrorism, hübriidsõda, küberrünnakud, organiseeritud kuritegevus ja vägivaldne äärmuslus ning selliste probleemidega nagu ebaseaduslik ränne ja inimkaubandus. Kolm eesistujariiki käsitlevad neid küsimusi otsusekindlusega, toetades täielikult kõrge esindaja / komisjoni asepresidendi Federica Mogherini juhtivat rolli ning tehes tihedat koostööd liikmesriikide ja partnerriikidega. Me juhime ELi üldisest välis- ja julgeolekupoliitika strateegiast, mis esitati Euroopa Ülemkogule 2016. aasta juunis. Üldise strateegia rakendamisel tehtav töö määrab kindlaks ühtse raamistiku ELi välissuhete jaoks, sealhulgas ÜVJP ja ÜJKP edasiseks arendamiseks eelseisvatel aastatel. Üldises keerulises keskkonnas on ELi väärtustel põhinev usaldusväärne laienemispoliitika, kindlaksmääratud tingimuslikkus ja saavutustele tugineva hindamise põhimõte jätkuvalt investering rahu, demokraatia, jõukuse, julgeoleku ja stabiilsuse tagamisse meie kontinendil.

Prioriteetsed tegevusvaldkonnad hõlmavad järgmist.

- *ELi üldise strateegia rakendamine strateegias kindlaks määratud viies prioriteetses valdkonnas*: 1. meie liidu julgeolek, 2) riikide ja ühiskondade vastupanuvõime, 3) integreeritud lähenemine konfliktidele ja kriisidele, 4) piirkondlikud koostöökorraldused ja 5) ülemaailmne juhtimine 21. sajandil. Inimõigused, nagu ka naised, rahu ja julgeolek, samuti sooline võrdsuslikkus ja naiste mõjuvõimu suurendamine, mis on kõigi nende viie komponendi läbivateks elementideks, integreeritakse jätkuvalt kõigisse meie poliitikavaldkondadesse. Meie pühendumus ja aktiivne toetus tõhusale mitmepoolsusele, sealhulgas institutsioonidele, vahenditele ja kehtestatud põhimõtetele, mis seda toetavad, jääb liidu välistegevuse keskseks osaks. Järeelmeetmete puhul on veel üheks läbivaks teemaks kestliku arengu eesmärgid. Lisaks intensiivistab EL oma strateegilist kommunikatsiooni, panustades avalikku diplomaatiasse ja seda kooskõlastades, et luua side ELi kodanikega ja parandada suhtlust meie partneritega. Julgeoleku ja kaitse valdkonnas kinnitas Euroopa Ülemkogu oma 2016. aasta detsembri kohtumisel ELi kõikehõlmava ambitsioonitaseme, mis on suur samm edasi. 2017. aasta märtsis otsustati teha täiendavaid olulisi samme ÜJKP kriisiohjamisstruktuuride, alalise struktureeritud koostöö, kaitseküsimuste iga-aastase kooskõlastatud läbivaatamise ja tsiviilvõimete arendamise valdkonnas, mille seejärel kinnitas Euroopa Ülemkogu. Koos Euroopa Komisjoni Euroopa kaitsealase tegevuskavaga, sealhulgas ettepanekuga luua Euroopa Kaitsefond, ning ELi-NATO Varssavi ühisdeklaratsiooni järeelmeetmetega moodustavad need otsused laiema paketi, mille rakendamiseks kolm eesistujariigid tööd teevad.

- *Ränne:* Rändeküsimus on seotud paljude välistegevuse valdkondadega, sh julgeolek, poliitiline dialoog kolmandate riikidega, areng ja humanitaarabi. Olulisel kohal on partnerlusraamistikul põhineva lähenemisviisi jätkuv rakendamine praeguste prioriteetsete riikidega tehtavas koostöös, aga ka partnerlusraamistiku põhimõtete täielik kohaldamine vajaduse korral muudele geograafilistele piirkondadele. Äärmiselt tähtis on tervikliku ja konkreetsele olukorrale kohandatud lähenemisviisi kasutamine kolmandate riikide suhtes, nagu on ette nähtud partnerlusraamistikus, tegevuse intensiivistamine Vahemere kesk- ja idaosas ning Põhja-Aafrikas asuvate partneritega ja koostöö süvendamine Aasias asuvate peamiste päritolu- ja transiidiriikidega, eelkõige selleks, et tegeleda rände algpõhjustega. Sellega seoses on prioriteediks ELi tegevus Vahemere keskosas ning Põhja-Aafrikas asuvate partneritega, nt Liibüa ja selle naabritega Sahara-taguses Aafrikas, samuti tuleks püüelda suurema koostöö poole rahvusvaheliste organisatsioonidega, nagu Rahvusvaheline Migratsiooniorganisatsioon ja ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Amet (UNHCR). On vaja jätkata jõupingutusi tulemuste saavutamiseks Valletta ühise tegevuskava kõigi viie samba osas. Tõhustatakse veelgi humanitaarabi andmist, et tegeleda Süüria konflikti tagajärgedega, eelkõige naaberriikides, eesmärgiga leevendada konfliktiga seotud poliitilise olukorra ja ebakindluse võimalikku ülekanduvat mõju. EL jälgib tähelepanelikult olukorra arenemist ning ELi-Türgi 18. märtsi 2016. aasta avalduse rakendamist, vähendades seeläbi ajendeid ebaseaduslikuks sisenemiseks ELi, ning kohandab vajaduse korral meetmeid. Tähtsale kohale jääb ka jätkuv keskendumine Lääne-Balkani rändeteel asuvate riikidega tehtavale koostööle ja nende toetamisele. Lisaks tugevdab EL veelgi rändealast koostööd Afganistani, Pakistani ja Bangladeshiga, pöörates erilist tähelepanu piirkondlikule mõõtmele.

- *Laienemine / Lääne-Balkani riigid.* Lääne-Balkani riikide tulevik on Euroopa Liidus. Laienemisprotsess kujutab endast strateegilist investeringut rahu, demokraatia, jõukuse, julgeoleku ja stabiilsuse tagamiseks Euroopas. EL jätkab nende riikide ELiga ühinemise väljavaate edendamist, et tugevdada piirkonna vastupanuvõimet ja seeläbi ELi enda julgeolekut. Sellega seoses jätkab EL kõigi riikide ELiga ühinemise väljavaate edendamist. ELi eesmärk on teha konkreetseid edusamme iga riigi ELiga ühinemise teel, võttes aluseks riikide saavutused. EL teeb tööd kõigi piirkonna riikidega, keskendudes institutsioonide, hea valitsemistava ja õigusriigi edasisele tugevdamisele; heanaaberlike suhete edendamisele ja kaasavale piirkondlikule koostööle; poliitilise polariseerumise tõttu stabiilsusele avalduvate ohtude leevendamisele ning sotsiaal-majandusliku arengu edendamisele.

- *Euroopa naabruse stabiliseerimine.* Lõunanaabruses jääb peamiseks eesmärgiks pikaajalise jätkusuutliku stabiilsuse saavutamine demokraatlike protsesside kaudu, millega edendatakse õigusriigi põhimõttele tuginevat kaasavat valitsemist, tugevdatakse kodanikuühiskonda ja suurendatakse sotsiaalset õiglust piirkonnas. EL teeb täiendavaid jõupingutusi, et avada uus etapp koostöös lõunanaabruse riikidega, eesmärgiga luua läbivaadatud Euroopa naabuspoliitika raames tõhusamad partnerlused, mille puhul tuginetakse diferentseerimisele ja ühisvastutusele ning võetakse arvesse vastupanuvõime suurendamise tähtsust. Samuti intensiivistame koostööd nende riikidega, kes viivad ellu sisulisi poliitilisi ja majanduslikke reforme, alustades Tuneesiast, Jordaaniast, Marokost ja Liibanonist. Tulenevalt 2017. aasta aprillis Brüsselis toimunud rahvusvahelisest konverentsist teemal „Süüria ja piirkonna tulevik“ ning võttes aluseks 2016. aasta Londoni konverentsi ja 2013.–2015. aastal Kuveidis toimunud konverentsid, aitab EL kaasa uutele püüdlustele anda veelgi hoogu Genfis toimuvatele ÜRO vahendatud Süüria-sisestele kõnelustele, sh kooskõlas ELi Süüria strateegiaga. EL jätkab jõupingutuste suurendamist, et lõpetada kriis Liibüas ning aidata ehitada üles Liibüa riiklikud institutsioonid. Lisaks edendame me tööd rahvusvaheliste partneritega, et võidelda terrorirühmituste vastu, nagu Daesh/ISIS, ja nende totalitaarsete ideoloogiate vastu.

Lähis-Ida rahuprotsessi osas jätkab EL võimaluste otsimist kahe riigi kooseksisteerimisel põhineva lahenduse leidmiseks. Ida suunal pühendub EL kindlameelselt kõigi oma partnerite territoriaalsele terviklikkusele, sõltumatusele ja suveräänsusele. EL jätkab Venemaa kaasamist eriarvamuste arutamiseks ja koostöö tegemiseks juhul ja siis, kui huvid kattuvad. Demokraatlik, stabiilne, jõukas ja vastupanuvõimeline idanaabrus on ELi üks peamisi eesmärke. Ukraina konflikti lõpetamiseks jätkab EL tungivalt Minski kokkulepete täieliku rakendamise nõudmist. ELi lähenemisviis idapartnerlusele tugineb põhimõtetele, mis lepidi kokku 2015. aastal Riias toimunud tippkohtumisel ja nähti ette Euroopa naabruspoliitika läbivaatamisel. See võimaldab arendada partneritega diferentseeritud ja konkreetsele olukorrale kohandatud suhteid, vastavalt nende vajadustele ja püüdlustele ning meie ühistele huvidele, ning hõlmab toetust reformialastele jõupingutustele, mis on väga olulised tugevate ja jõukate ühiskondade loomiseks, sealhulgas õigusriigi, põhiõiguste ning tugevate ja toimivate demokraatlike institutsioonide seisukohast. 2017. aasta novembris toimuval järgmisel tippkohtumisel arutame reformide jätkamise ja stabiilsuse tagamise vajadust ning ELi poolt sel eesmärgil antavat toetust, samuti tegevuskava eelseisvateks aastateks.

- *Koostöö tugevdamine naabrusest kaugemal.* EL püüab edendada terrorismivastase võitluse, ÜJKP, välispoliitika, energiajulgeoleku, majanduse ja kaubanduse alast koostööd Ameerika Ühendriikidega, kes jääb tähtsaks partneriks peaaegu kõigis ELi välistegevuse valdkondades. Samuti keskendutakse strateegilise partnerluse lepingule ning laiaulatuslikule majandus- ja kaubanduslepingule Kanadaga. Oluline prioriteet on viia lõpule läbirääkimised raamlepingute üle ja kaubandus- ja investeerimislepingute üle Aasias, eelkõige mis puudutab strateegilise partnerluse lepingut Jaapaniga.
- Piirkondlikul tasandil pakuvad ASEMi protsess, ELi ja CELACi tippkohtumine (oktoober 2017), Aafrika ja ELi tippkohtumine (29.–30. november 2017) ning töö uuendatud partnerluse sisseseadmiseks Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikidega võimalusi viia meie partnerlused kõrgemale tasandile muutavas rahvusvahelises keskkonnas. Samuti on ELil tõeline huvi edendada stabiilsust ja konfliktide rahumeelset lahendamist Aasias ja Aafrikas. Kesk-Aasias keskendub EL kooskõlas oma Kesk-Aasia strateegiaga majandusarengu ja hea valitsemistava edendamisele, eemärgiga tugevdada piirkonna stabiilsust. EL jätkab Afganistani reformide ja stabiliseerimise toetamist vastavalt ELi-Afganistani partnerlus- ja arengukoostöölepingule ning tulevasele ELi-Afganistani strateegiale. Samuti tõhustame juba väljakujunenud partnerlusi rahvusvaheliste organisatsioonidega, nagu ÜRO, piirkondlike organisatsioonidega, nagu ASEAN, ning peamiste seniste ja uute ülemaailmsete osalejatega, nagu Brasiilia, Hiina, India, Jaapan, Lõuna-Korea, Mehhiko ja Lõuna-Aafrika. Ülemaailmsel tasandil jätkab EL aktiivset pühendumist mitmepoolsete desarmeerimise, massihävitusrelvade leviku tõkestamise ja relvastuskontrolli lepingute ja režiimide tugevdamisele ning nende üleüldise kohaldamise edendamisele.

- *Arengupoliitika ja -koostöö.* Need on ELi välistegevuse kesksed elemendid, mille puhul keskendutakse kestliku arengu tegevuskava 2030 seitsmeteistkümne kestliku arengu eesmärgi rakendamisele kooskõlas uue Euroopa arengukonsensusega. Alustatakse ettevalmistavat tööd 2020. aastale järgneva perioodi välistegevuse vahenditega, võttes täiel määral arvesse vahehindamisest saadud kogemusi. Esimese ülemaailmse humanitaarabiteemalise tippkohtumise järelmeetmete puhul keskendutakse lühiajalise humanitaarabi paremale ühendamisele pikaajalise arengukoostööga. EL teeb tööd tõhusa humanitaarabi andmise nimel, pöörates erilist tähelepanu pikaajalisele ümberasustamisele ja vastupanuvõimele.
- *Kaubandus.* Üha kasvava globaliseerumisvastase meelsuse tõttu, mida on märgata kogu poliitilise spektri ulatuses nii ELis kui ka väljaspool, on valitsustel veelgi raskem näidata kodanikele, töötajatele ja tarbijatele avatud ja reeglitepõhisest kaubandusest saadavat kasu. Kolm eesistujariiki rõhutavad sõnumit, et kaubandus võib aidata säilitada ELi kodanike praegust kõrget elatustaset, ning kinnitavad ELi pühendumust ambitsioonikale ja edumeelsele kaubanduse ja investeerimise tegevuskavale, millega edendatakse kaasavat ja kestlikku majanduskasvu ja arengut. Samuti tuleks viia lõpule töö WTOga kooskõlas olevate vahenditega, et võidelda ebaausate kaubandustavade ja turumoonutuste vastu. Ülemaailmse osalejana on ELil tähtis osa globaliseerumise kujundamisel ning selle tagamisel, et kasu saaksid ühiskonna kõik rühmad, võttes selleks WTOs juhtrolli ning pidades läbirääkimisi ambitsioonikate, tasakaalustatud ja laiaulatuslike mitme- ja kahepoolsete lepingute üle. ELi kaubanduse tegevuskavas tuleks püüelda avatud turgude poole viisil, mis tugevdab vastutustundlikku ettevõtlust ja ülemaailmset juhtimist sellistes valdkondades nagu töötaja õigused, keskkonnakaitse ja inimõigused. Selleks on vaja jätkata käimasolevat aruteluprotsessi uute kaubanduslepingute käsitlemise üle. Töö jätkamine vabakaubanduslepingute sõlmimiseks kogu maailma piirkondade ja riikidega annab konkreetseid võimalusi kaubanduse kui majanduskasvu tõukejõu ning kestlikule ja kaasavale arengule kaasaaitava teguri edendamiseks.

=====